

Durmuş Hocaoğlu

Batı’da Şiddet, Kan ve Korku Kültürü: V

Yeniçağ, “Analiz”, 06 Kasım 2006, Pazartesi., s.08
“Analiz” Sıra No: 465; 2006-127; Kasım-03

YENİÇAĞ

Roma’nın kalbi Roma’da muhteşem bir mîmârî âbide olan Colosseum; tribünleri dolduran onbinlerce insan, eşraf locasında İmparator ve diğer zâdegânlar, generaller, yüksek bürokratlar v.b... Herkes pür dikkat kesilmiş, heyecan zirvede, yürekler gidip gidip geliyor. Burası bir spor arenası ve bu muazzam kalabalık da spora kalpden gönülden bağlı spor sevdâlıları. Biz buraların yabancıları olduğumuz için, “acaba icrâ edilen bu muhteşem sportif faaliyet de ne ola ki?” diye meraklı gözlerimizi tribünlerden sâhaya çeviriyoruz. O da ne! Birtakım müsellah insanlar ellerinde silâha benzer delici ve kesici türden âletler, kalkanlar ve ağlarla birbirlerine hamle yapıyorlar. Biraz tuhaf; her ne kadar muhakkak ki bu silâhlar dekoratiftir diye düşünsek dahi yine de bir kazâya yol açabileceğinden endişe etmekten de kendimizi alamıyoruz. Derken, korkan göze çöp düşer ya; aynen öyle: Oyunculardan birisi ağır şekilde yaralanıyor; yoksa bu da oyunun bir parçası mı diye tereddüt ederken inanılmaz bir şey oluyor; adam sâhiden öldürüyor galiba. Ve minel garaip; hâyır her hâlde bize öyle geliyor, mutlaka iş kazâsıdır diyecek oluyoruz ki... eyvah! Galiba bu gerçek bir ölüm sahnesi. Ya seyirciler... onlara da ne oluyor? Spor ahlâkına mugayir davranarak alameleinnas cinâyet irtikâb edenleri protesto edeceklerine ayağa fırlamışlar, alkış tutuyorlar. Biz şaşkınlık içinde olup-bitenleri anlamaya çalışırken bu defa da bir başkası yaralanarak yere düşüyor; rakibi tam gırtlığını kesecekken yerdeki aman diliyor ve ayaktakinin eli havada kalakalıyor. Tam “âferin delikanlıya” diyecektik ki, tribünlerde bir haykırış, bir kıyâmet: “Öldür! Öldür!” nâraları semâyı arza indirecek nerdeyse. Sonra bir sessizlik. İmparator cenapları kibirle yerinden kalkıyor. Bütün gözler İmparator’da. Biz uyuşmuş aklımızla bu işin sırrını anlamaya çalışırken “Sezar”ın sâhaya uzattığı sağ elinin başparmağı ile garip bir işâret yaptığını görüyoruz ve âniden, ayaktaki kahraman sporcu yerdekinin başını bir hamlede koparıyor. Tribünler bu defa öyle uğulduyor ki, Colosseum yıkılacak sanki.

Biz nereye geldik ve bu nasıl bir spor diye düşünmeyiniz. Biz Roma’ya geldik; burası Roma ve bu da bir kan sporu!

Kan sporu; yâni birtakım insanların diğer bir takım insanları sırf ve yalnız diğer birtakım insanlar eğlensin diye sâhiden öldürdüğü bir spor türü. Kandan da spor mu olur demeyiniz; burası Roma! Burada olur.

İmparator-filozof Marcus Aurelius “Roma ışıktır; Roma medeniyettir” der. Birçok bakımdan doğru; felsefesi var, hukuku var, estetiği, mîmârîsi var v.s. Ama bu, aynı Roma’da nasıl ki insanların insanlara tapmasına mâni’ teşkîl etmiyorsa, kan dökmenin bir seyirlik, bir spor addedilmesine de mâni’ teşkîl etmiyordu. Tıpkı felsefenin kalbi Yunan’da aynı felsefenin erkeklerin erkeklerle meşrûiyet tanınmış çarpık ilişkilere

girmesine de mâi' teşkîl etmemesi gibi. Bu, nur ve irinin aynı yatakta yan-yana aktığı bir tezdalar nehri ve patolojik bir cemiyet tablosudur.

Kan sporu Roma'dan sonra da bir gelenek olarak, şekil değiştirerek, Batı'da devam etmiştir; hattâ daha sonraları müesseseseleşen düelloda dahi gladyatörlüğün ve kan sporu geleneğinin izi vardır. Bu gelenek bilâhare İspanya'da bu defa insan yerine boğa öldürme şeklinde sofistike bir hâlâ inkılab ederek yaşamasını hâlâ devam ettirirken, insanların insanları öldürmesi yerine daha da sofistike bir tarz olan kan revan içinde bırakana kadar dövmesine dönüştürülen boksta yaşamaya devam etti, yaygınlaştı ve oradan da bütün dünyaya yayıldı.

Resimde, kahraman gladyatörün rakîbini katlettikten sonra zaferini tes'id etmek üzere İmparator'u selâmlayışı canlandırılmıştır.

